

Pilsētas un reģioni: pakts par seksuālas vardarbības pret bērniem izbeigšanu

Kongresa ieguldījums
Eiropas Padomes kampaņā
VIENS no PIECIEM

Apstiprināts Kongresa birojā 2012. gada 14. septembrī.

Makets: Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo pašvaldību kongress
Izdevums: 2013. gada februāris.

Saturs

Iepazīstināšana ar paktu	5
Par ko tas ir?	5
Kādēļ jāiesaista vietējās un reģionālās pašvaldības?	5
Ko Kongress piedāvā?	6
Kādu rīcību Eiropas Padome sagaida no vietējām un reģionālajām pašvaldībām?	7
Kas ir Kongresa Pilsētu un reģionu pakts par seksuālās vardarbības pret bērniem izbeigšanu?	8
Ko ietver šī Pakta parakstīšana?	8
Kas ir galvenie partneri?	9
Kas ir četri galvenie darbības virzieni - pasākumi ("4P")?	10
"4P": Novēršana	10
"4P": Aizsardzība	15
"4P": Sausšana pie atbildības	17
"4P": Līdzdalība	17
Kādus pasākumus var veikt reģionālajā līmenī?	18
Kā pakts funkcionēs praktiski?	18
Tiešsaistes pakta reģistrēšanās "platforma"	18
Vietējo un reģionālo pašvaldību darbības pārbaudes saraksts	20
Novēršana	20
Aizsardzība	21
Dokumenti un uzziņu vietnes	22

Iepazīstināšana ar paktu

Par ko tas ir?

Iegūtie dati liecina par to, ka [aptuveni viens no pieciem bērniem](#) Eiropā ir cietis no kādas no seksuālās vardarbības formām, kas ir viena no vissliktākajām pret bērniem vērstās vardarbības formām. Seksuālajai vardarbībai var būt daudzas formas, tostarp, incests, pornogrāfija, prostitūcija, cilvēktirdzniecība, korupcija, uzmākšanās ar interneta starpniecību, seksuāla izmantošana un seksuālu vardarbība. Viss iepriekš minētais var radīt un rada nopietnu kaitējumu bērnu garīgajai un fiziskajai veselībai. Seksuālas vardarbības sekas nāk līdzī bērniem viņu pieaugušajā dzīvē - dzīvē, kura nereti, pēc šo personu atzinuma, tiek nodzīvota slēptās skumjās un sāpēs.

2010. gadā Eiropas Padome uzsāka kampaņu, lai risinātu pret bērniem vērstās seksuālās vardarbības jautājumu. Šīs kampaņas, kuras nosaukums VIENS no PIECIEM atspoguļo problēmas apmērus, mērķis ir panākt, lai [Eiropas Padomes konvencija par bērnu aizsardzību pret seksuālo izmantošanu un seksuālo vardarbību](#) (turpmāk tekstā "Lanzarotes Konvencija") tiktu parakstīta, ratificēta un ieviesta arī turpmāk; kā arī lai apgādātu bērnus, viņu vecākus/aprūpētājus un sabiedrību kopumā ar zināšanām un materiāliem, lai novērstu seksuālo vardarbību un aizsargātu bērnus, veicinot izpratni par šīs vardarbības apmēriem.

Kādēļ jāiesaista vietējās un reģionālās pašvaldības?

Vietējo un reģionālo pašvaldību pienākums ir aizsargāt un veicināt to teritorijā dzīvojošo bērnu un jauniešu drošību un labklājību, strādājot kopā ar citiem partneriem, tādiem kā trešais sektors, sabiedriskās organizācijas un privātais sektors. Tām ir jāapstiprina tāda pieeja, kas sastāv no četriem darbības virzieniem - pasākumiem ("4P") - novēršanas, aizsardzības, saukšanas pie atbildības un līdzdalības.

Eiropas pilsētām un reģioniem dotais uzdevums, kad tiek risinātas pret bērniem vērstas seksuālās vardarbības lietas, ir veicināt zināšanas par šo jautājumu, izstrādāt un ieviest kopienā balstītu darbības plānu un stratēģiju, lai īstenotu novēršanu, aizsardzību, saukšanu pie atbildības un līdzdalību, kā arī investēt labākos pakalpojumos. Visu šo pakalpojumu un darbību pamatā jābūt cieņai pret bērnu tiesībām, bērnu interesēm ir jābūt pirmajā vietā, bērnu balsīm ir jātiek sadzirdētām, lai vietējā līmenī varētu piedāvāt to, kas bērniem un ģimenēm ir nepieciešams, lai apturētu seksuālu vardarbību un seksuālu izmantošanu, kā arī lai vainīgie tiktu saukti pie atbildības.

Ko Kongress piedāvā?

Lai ieviestu kampaņu VIENS no PIECIEM vietējā un reģionālā dimensijā, Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo pašvaldību kongress ir pieņēmis Stratēģisko darbības plānu, kura konkrētie uzdevumi ietver:

1. izpratnes veicināšanu par šīs kampaņas mērķiem Kongresa locekļu, vietējo un reģionālo pašvaldību, vietējo un reģionālo pašvaldību asociāciju un citu partneru starpā;
2. Eiropas Padomes juridisko standartu un instrumentu (Lanzarotes konvencijas un Bērniem draudzīgas tiesu sistēmas vadlīniju) izmantošanas veicināšanu, veidojot struktūras un mehānismus bērnu aizsardzībai pret jebkāda veida vardarbību;
3. vietējo un reģionālo pašvaldību mudināšanu organizēt kampaņas, izstrādāt izpratni veicinošus materiālus, lai novērstu pret bērniem vērstu seksuālo vardarbību, sevišķu uzsvāru liekot uz kampaņas izpratni veicinošo materiālu izplatīšanu un adaptēšanu (Apakšveļas likums), lai palīdzētu vecākiem un aprūpētājiem runāt ar bērniem par seksuālo vardarbību bērniem draudzīgā veidā;
4. tādas pieejas veicināšanu, kurā iesaistītas visas attiecīgās institūcijas, kā arī vietējo un reģionālo pašvaldību atbalstīšanu, veidojot koordinētas multidisciplināras struktūras, procesus un

mehānismus, lai cīnītos pret seksuālo vardarbību, kas vērsta pret bērniem;

5. tādas kultūras veidošanu, lai pilsētas un reģioni kļūtu bērniem draudzīgāki, kā arī iespēju nodrošināšanu bērniem un jauniešiem piedalīties drošas, no seksuālās vardarbības brīvas, sabiedrības veidošanā.

Kādu rīcību Eiropas Padome sagaida no vietējām un reģionālajām pašvaldībām?

Vietēja līmenī veikto pasākumu nav bijis pietiekoši daudz. Lielbritānijā kopš 2010. gada veiktais pētījums liecina par to, ka mazāk nekā ceturtajai daļai no visām šajā dalībvalstī esošajām vietējām pašvaldībām ir stratēģija, kā aizsargāt bērnus pret seksuālo vardarbību.¹ Taču pieejamie pētījumu dati un liecības norāda uz to, ka bērnu seksuālā izmantošana **notiek** ne tikai Lielbritānijā, bet arī katrā no 47 Eiropas Padomes dalībvalstu teritorijām, lai gan datu apkopošanas metodes ne visos gadījumos ir pietiekoši labi izstrādātas, lai uzturētu šo apgalvojumu.

Tādēļ Kongresa mērķis ir veicināt kampaņu VIENS no PIECIEM un paaugstināt izpratni par Lanzarotes konvenciju vietējo un reģionālo pašvaldību vidū, lai tādējādi veicinātu bērniem draudzīgu vietējo un reģionālo pakalpojumu pieņemšanu, lai aizsargātu bērnus un palīdzētu novērst seksuālo vardarbību kopienas ietvaros.

Tādā veidā Eiropas Padomes Kongress mudina visas pilsētas un reģionus saistīties ar kampaņu VIENS no PIECIEM, parakstot **Kongresa Pilsētu un reģionu paktu par seksuālās vardarbības pret bērniem izbeigšanu**.

---

¹ Kas tiek darīts, lai pasargātu bērnus un jauniešus no seksuālās izmantošanas? *Jago et al*, 2011. gada oktobris.

Kas ir Kongresa Pilsētu un reģionu pakts par seksuālās vardarbības pret bērniem izbeigšanu?

Ir vēlams, pat nepieciešams, veikt pasākumus, lai īstenotu visus četrus iepriekš pieminētos rīcības virzienus (četri "P"). Kongress ir izveidojis iespējamo pasākumu sarakstu, sākot ar tiem, kam nepieciešams pavisam neliels, ja vispār nepieciešams, sabiedrības finansējums, nonākot pie tiem pasākumiem, kuru īstenošanai vajadzīgas ievērojamas investīcijas, jo nepieciešams noteikt konkrētas stratēģijas un izveidot atbilstošas struktūras. Lai kādi arī izdevumi būtu nepieciešami, pasākumi ar mērķi izbeigt pret bērniem vērstu seksuālo vardarbību vienmēr būs rentabli, jo tā ir investīcija veselīgā kopienā, kuras pamatā ir cieņa pret cilvēktiesībām.

Lai gan Kongresa galīgais mērķis ir lai pēc iespējas vairāk vietējās un reģionālās padomes un parlamenti izveidotu koordinētas multidisciplināras struktūras, procesus un mehānismus, lai cīnītos pret seksuālo vardarbību, kas vērsta pret bērniem, sākumā pilsētas un reģioni var dot savu ieguldījumu kampaņai VIENS no PIECIEM pakāpeniski, sākot ar daudz vienkāršāku līmeni, piemēram, veicinot izpratni par šo kampaņu, izvietojot saiti uz kampaņas vietni savā mājaslapā.

Kongress mudina vietējās un reģionālās pašvaldības no visām 47 dalībvalstīm parakstīt šo Paktu un sākt ar vismaz vienas no sarakstā iekļautajām darbībām īstenošanu un turpināt darbu cīņai pret seksuālo vardarbību, kas vērsta pret bērniem, uzstādot par savu galīgo mērķi koordinētu multidisciplināru struktūru, procesu un mehānismu izveidošanu.

Ko ietver šī Pakta parakstīšana?

Iesaistītās pilsētas un reģioni būs uzņēmušies pildīt Kongresa izvirzīto mērķi veicināt izpratni un radīt nepieciešamās struktūras, lai risinātu pret bērniem vērstās seksuālās vardarbības jautājumus, ieviešot pēc iespējas vairāk šajā brošūrā uzskaitītos pasākumus vai

jebkādos citus pasākumus, kas palīdzētu Kongresam sasniegt izvirzīto mērķi.

Kas ir galvenie partneri?

Eiropas Padome ir izveidojusi sadarbības tīklu, kuru veido 47 dalībvalstu valdību nozīmēti kontaktpunkti, kas var sniegt konsultācijas un palīdzēt vietējām pašvaldībām apvienot spēkus ar neskaitāmām nevalstiskajām organizācijām un pilsoniskās sabiedrības grupām, kuras jau aktīvi strādā pie kampaņas. Vairākās dalībvalstīs ir izveidotas

[nacionālās kampaņas vienības](#),

kas koordinē un īsteno kampaņas darbu un var nodrošināt vadību reģionālajiem un pašvaldību līmeņiem. Pašvaldības un reģioni tāpat var konsultēties ar attiecīgajām nacionālajām ministrijām.

Eiropas Padomes Parlamentārā asambleja ir izveidojusi [Parlamentāriešu sakaru tīklu](#), lai koordinētu nacionālo, Eiropas un starptautisko parlamentāro sadarbību cīņai pret seksuālo vardarbību, kas vērsta pret bērniem. Šis sakaru tīkls, kurā pašreiz ir 49 biedri, veicina labākās prakses apmaiņu saistībā ar katrā no dalībvalstīm īstenotajām likumdošanas un politiskajām iniciatīvām.

Iespējamā rīcība

- Ievietojiet norādi uz Eiropas Padomes kampaņas VIENS no PIECIEM saiti pilsētas vai reģionālajās mājaslapās.
- Organizējiet informatīvās stundas skolās un jauniešu centros, kas paredzētas gan bērniem, gan personālam.
- Izplatiet faktu lapas un brošūras ar informāciju un norādījumiem.
- Nodrošiniēt mācības profesionāļiem vietējā un reģionālā līmenī.
- Organizējiet diskusijas un seminārus gan profesionāļiem, gan sabiedrībai.
- Izmantojiet Eiropas Vietējās demokrātijas nedēļu, lai vērstu uzmanību šim jautājumam.
- Sadarbojaties ar NVO, plašsaziņas līdzekļiem un privāto sektoru.

Kas ir četri galvenie darbības virzieni - pasākumi ("4P")?

Vietējo un reģionālo pašvaldību galīgajam mērķim jābūt bērnu izmantošanas novēršanai. Paturot šo mērķi prātā, tām jāizlemj, kā vislabāk pārvaldīt valsts sektora aģentūras, lai nodrošinātu aizsardzību un atbalstu bērniem un jauniešiem, vienlaicīgi aktīvi sekmējot vainīgo saukšanu pie atbildības. Vietējām un reģionālajām pašvaldībām jāpieņem tāda pieeja, kas sastāv no četriem pasākumiem "4P"- novēršanas, aizsardzības, saukšanas pie atbildības un līdzdalības - lai novērstu vardarbību, aizsargātu cietušos, sodītu vainīgos un nodrošinātu pilnīgu bērnu līdzdalību visā procesā.

Šajā nodaļā Jūs atradīsiet informāciju par to, kāda veida pasākumi ir jāveic un kādēļ tie ir nepieciešami.

"4P": Novēršana

Vietējā un reģionālajā līmenī var veikt vairākus preventīvus pasākumus, lai palīdzētu novērst bērnu seksuālu izmantošanu un vardarbību.

Izpratnes veicināšana

Vietējām un reģionālām pašvaldībām ir jāizveido pret bērniem vērstās seksuālās vardarbības novēršanas programmas un politikas dokumenti, lai veicinātu bērnu, vecāku, ģimeņu, aprūpētāju un sabiedrības kopumā izpratni. Izpratnes veicināšana var radīt sociālās izmaiņas, lai tādējādi nodrošinātu preventīvus pasākumus.

Preventīvajām programmām un stratēģijām ir jāgarantē tas, lai visas iesaistītās puses saņemtu adekvātas, augstas kvalitātes profesionālas mācības, lai nodrošinātu efektīvus un drošus pakalpojumus. Iesaistītās puses ir visi cilvēki, kuriem ir regulāri kontakti ar bērniem, piemēram, sociālie darbinieki, veselības

aprūpes speciālisti, skolotāji (visos līmeņos - no pirmsskolas līdz vidusskolai), policija, kultūras, atpūtas un sporta centru personāls, baznīcas, jauniešu centri, tiesībsargājošo iestāžu darbinieki, utt.

Bērnu, kuri visvairāk pakļauti riskam, agrīnai identificēšanai ir jābūt daļai no ikvienas stratēģijas, ir jāiegūst adekvātas zināšanas par bērnu seksuālo izmantošanu un pret bērniem vērstu seksuālo vardarbību, kā arī jāveicina izpratne par to, kā pamanīt pazīmes, kas var norādīt uz piedzīvotu seksuālo vardarbību, piemēram, izmaiņas uzvedībā.

Arī vecākiem, ģimenēm un aprūpētājiem ir jāapgūst zināšanas par to, kā atpazīt norādes, kas liecina par bērna seksuālu izmantošanu un piedzīvoto vardarbību, par nepieciešamo rīcību šādos gadījumos un par to, kādu ietekmi tas atstāj uz bērniem un viņu ģimenēm.

Jānodrošina mācības arī par preventīviem pasākumiem, piemēram, tiešsaistes vietņu monitoringu. Bērniem jāpalīdz

sevi aizstāvēt, piemēram, iemācot internetā atpazīt kaitīgu saturu vai nepiedienīgu saziņu no svešinieku puses, kuri var prasīt no

Iespējamā rīcība

- Nodrošiniet Eiropas un nacionālo bērnu uzticības tālrunu pieejamību.
- Izveidojiet ar vienu datorpeles klikšķi pieejamu palīdzības un konsultāciju saiti pilsētas un reģionālajās mājaslapās.
- Izveidojiet un izplatiet bērniem skolās nelielas, viegli pārnēsājamas atgādinājuma kartītes ar noderīgiem telefona numuriem un adresēm.
- Katrai mājsaimniecībai izgatavojiet ledusskapja magnētiņus ar noderīgiem telefona numuriem un adresēm.
- Vietās, kuras bieži apmeklē bērni, izvietojiet plakātus ar informāciju, kur var vērsties pēc palīdzības.
- Skolās un jauniešu klubos redzamās vietās izvietojiet bērniem draudzīgus izglītojošus materiālus.
- Izplatiet faktu lapas vai brošūras par drošu uzvedību tiešsaistes režīmā.
- Veiciniet ziņošanu par pretlikumīgam darbībām tiešsaistē.

bērniem personisku informāciju, lai iedraudzētos (nodibinātu emocionālu kontaktu (no angļu val. - *grooming*)). Šīs mācības būtu jānodrošina vecākiem, kuriem būtu nepieciešams zināt, kā uzraudzīt un kontrolēt piekļuvi internetam, kā arī bērniem, kuriem ir jāapgūst zināšanas par riskiem un bīstamību, kas saistīti ar internetu. Sadarbībā ar NVO un citām organizācijām var izstrādāt tiešsaistes interneta drošības palīgriekus bērniem, viņu vecākiem, skolotājiem un ģimenēm. Tāpat var izmantot jau esošos izpratni veicinošos palīgriekus.

Izpratni veicinošu pasākumu mērķauditorijai ir jābūt plašai sabiedrībai, kurai ir jāsaņem informācija par šo fenomenu un par preventīvajiem pasākumiem, kurus nepieciešams veikt. Viens no veidiem, kā to panākt, ir Eiropas Padomes kampaņas VIENS no PIECIEM mājaslapas saites izvietošana pilsētu un reģionu mājaslapās. Tāpat vietējā līmenī var nodrošināt informāciju par nacionālajiem un Eiropas uzticības tālruņiem.

Izpratni veicinoši un izglītojoši materiāli

Eiropas Padome ir izstrādājusi materiālus, lai paaugstinātu izpratni par jautājumiem, kas attiecas uz seksuālo vardarbību pret bērniem, un reklamētu kampaņas vēstījumu. Materiāli ir izveidoti tā, lai tos varētu izmantot lēmumu pieņēmēji, atbalsta grupas un profesionāļi, kuri strādā ar bērniem. Ir izveidots īpašs izpratni veicinošs materiāls, kas tulkots 36 Eiropas valodās, lai dotu iespēju vecākiem un bērniem novērst un ziņot par seksuālo vardarbību (www.underwearrule.org). Vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir jānodrukā un plaši jāizplata kampaņas VIENS no PIECIEM materiāli skolās, dienas aprūpes centros un citās vietās, kurās tiek gaidīti bērni (jaunatnes klubi, jauniešu apvienības, piemēram, gaidas, skauti, utt.). (Kontaktinformācija: ins@coe.int).

Bērnu izglītošana

Apgūstot zināšanas par seksuālo izmantošanu un vardarbību, tostarp dažādiem vardarbības veidiem un riskantām situācijām, bērni attīsta izpratni un prasmes, kas nepieciešamas, lai veiktu uz zināšanām

balstītas, drošas un veselīgas izvēles, kas ļautu bērniem izvairīties no seksuālas izmantošanas un vardarbības riskiem, un tādējādi ļautu izveidot veselīgas un pozitīvas attiecības.

Skolās gan pamatzglītības, gan vidējās izglītības līmenī būtu jāizmanto iedarbīgi, vecumam atbilstīgi izglītojoši materiāli, kas speciāli pielāgoti bērnu īpašajām vajadzībām un, cita starpā, satur arī ar kultūru saistītu korektu informāciju un ir uzrakstīti bērniem draudzīgā valodā. Tādā veidā bērni saņemtu vēstījumu par to, kas ir seksuālā vardarbība un kā to atpazīt, kas veicinātu preventīvus pasākumus, stimulējot drošu rīcību. Šajos materiālos jābūt ietvertai informācijai par jaunajiem saziņas līdzekļiem un riskiem, ar kuriem var nākties saskarties, darbojoties internetā, kā arī par to, kā ziņot par pretlikumīgu saturu internetā.

Visām izglītojošajām un informatīvajām kampaņām ir jāietver informācija par to, kur iespējams saņemt palīdzību un konsultācijas, piemēram, speciāli telefona numuri vai uzticības tālruņi, jo īpaši nacionālie un Eiropas numuri, kas strādā arī ārpus normālajām darba

stundām, lai bērni zinātu, pie kā vērsties. Bērniem skolās var izplatīt nelielas, viegli pārnēsājamas atgādinājuma kartītes, atslēgas piekariņus vai mobilā telefona vāciņus, kas satur noderīgus telefona numurus un adreses, lai viņi tos var ērti uzglabāt skolas somā. Vietējās un reģionālās pašvaldības var saražot ledusskapja magnētus ar šo informāciju, lai nodrošinātu to, ka ikvienam bērnam savās mājās tā ir pieejama. Vietējām un reģionālajām pašvaldībām būtu jānodrošina, lai šī informācija un palīdzība būtu viegli pieejama un skaidri redzama. Saiti, uz kuru, vienreiz uzklikšķinot, bērni

Iespējamā rīcība

- Nozīmējiet kādu personu vai iestādi vietējā/ reģionālā līmenī, lai veicinātu izpratni par seksuālo vardarbību pret bērniem.
- Strādājiet ar pilsonisko sabiedrību, lai apkopotu informāciju par vietējās situācijas īpatnībām, lai atbilstoši rīkotos.
- Sadarbojaties ar plašsaziņas līdzekļiem.
- Paplašiniet sadarbību ārpus pilsētas robežām.

var piekļūt palīdzībai un konsultācijām, ir viegli izveidot pilsētas/reģiona mājaslapā. Informācijai par to, kurp doties un ar ko sazināties, jābūt izvietotai visās vietās, kurās bieži uzturas bērni: skolās, interešu grupās, jaunatnes centros, veselības centros, sabiedriskajās bibliotēkās, traumu un neatliekamās palīdzības punktos, seksuālās veselības klīnikās, vietējās pašvaldības mājaslapā, baznīcā, utt.

Partneri preventīvajā darbā

Lanzarotes Konvencija aicina varas iestādes izveidot neatkarīgas institūcijas, lai veicinātu un aizsargātu bērnu tiesības. Tāpat tā rosina nozīmēt personu vai izveidot organizāciju, lai veicinātu sabiedrības izpratni par bērnu seksuālo izmantošanu un vardarbību, piemēram, Bērnu tiesībsarga, Bērnu advokāta vai Bērnu tiesību komisāra amatu. Šādus amatus var izveidot vietējā un/vai reģionālā līmenī.

Cīņā pret seksuālo vardarbību, kas vērsta pret bērniem, ļoti aktīvi darbojas daudzas organizācijas un asociācijas - starptautiskā, Eiropas, nacionālā, reģionālā un vietējā līmenī. Daudzas no tām ir izgatavojušas informatīvos dokumentus un materiālus, kurus var plaši izplatīt. Vietējo un reģionālo pašvaldību nacionālajām asociācijām, arī pašām pašvaldībām, ir jāstrādā ar šīm organizācijām, lai nodrošinātu šo materiālu pēc iespējas plašāku izmantošanu.

Bērnu seksuālā izmantošana un vardarbība ir pazīstama kā slēptais noziegums, jo cietušajiem bērniem parasti ir ārkārtīgi grūti atklāt notikušo. Šis fakts, kā arī standartizētas un salīdzināmas datu apkopošanas metodikas trūkums nozīmē to, ka ir ļoti grūti iegūt skaidru priekšstatu par šīs problēmas apmēru. Ir ļoti svarīgi, lai vietējās un/vai reģionālās pašvaldības izveidotu datu apkopošanas mehānismu, lai novērotu un izvērtētu situāciju savā reģionā. Pateicoties datu apkopšanai, pašvaldības var izvērtēt bērnu seksuālās izmantošanas riskus, apmērus un raksturīgākās pazīmes savā reģionā un izstrādāt uz zināšanām balstītus atbildes pasākumus šai problēmai.

Pilsoniskās sabiedrības organizācijas var strādāt ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām pie projektiem un programmām, kuru mērķis ir preventīvi pasākumi un bērnu aizsardzība. Tāpat var rīkoties arī privātais sektors, jo īpaši informācijas un komunikāciju tehnoloģiju sektors un plašsaziņas līdzekļi. Sadarbība reģionālā līmenī var būt produktīva, lai tiktu klāt vainīgajiem, kuri šķērso pilsētas robežas, piemēram, bērnu nelikumīgas pārvietošanas gadījumos.

“4P”: Aizsardzība

Ņemot vērā to, ka valdības līmenī vietējās un reģionālās pašvaldības atrodas vistuvāk bērnu seksuālās izmantošanas un vardarbības upuriem, tām ir visērtāk izveidot struktūrvienības, kas iesaista visas puses vienotā aprūpes ķēdē, un nodrošināt to, lai bērniem būtu pieejams iespējama labākais atbalsts un palīdzība. Tāpat tām ir pienākums strādāt ne vien cietušo bērnu, bet arī ģimeņu sistēmas un kopienas kopumā interešu vārdā. Vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir jāveicina daudznozaru pieeja un jāizveido multidisciplināras struktūras, procesi un mehānismi, lai atrisinātu pret bērniem vērstās seksuālās vardarbības problēmu.

Multidisciplināri centri

Pilsētām un reģioniem ir jāpieņem holistiska, integrēta pieeja, kuras pamatā būtu daudznozaru stratēģija, kā arī jāizveido specializētas pārvaldes iestādes ar precīzi noteiktām lomām un atbildības jomām, kas apvieno visus vietējos pakalpojumus, kas attiecas uz bērnu aizsardzību un viņu labklājības un dzīves apstākļu

Iespējamā rīcība

- Izveidojiet daudznozaru, multidisciplināras, bērniem draudzīgas iestādes.
- Vietējā/reģionālā līmenī ieviesiet ziņošanas pienākumu.
- Publicējiet nacionālos un Eiropas telefona numurus un tiešsaistes uzticības līnijas.
- Izdodiet skaidrus norādījumus attiecībā uz ziņošanu visiem profesionāļiem, kuri strādā ar bērniem.

uzlabošanas veicināšanu. Ir jāuzlabo vietējās aizsardzības stratēģijas, kas ietver noteiktas vietējās procedūras un sistēmas.

Vairumā Eiropas valstu atbildība par bērnu seksuālās vardarbības gadījumu risināšanu gulstas uz dažādu iestāžu pleciem, kurām visām ir jāizmeklē šie gadījumi. Bērni ir pakļauti atkārtotām intervijām, kas šiem bērniem liek vēl un vēl pārdzīvot mocības, nodarot tikpat lielu, vai pat vēl lielāku postu kā sākotnēji piedzīvotā vardarbība. Lanzarotes Konvencija veicina daudzozaru, multidisciplināru, "vienas pieturas" centru izveidi, kuros visi profesionāļi, kuri ir iesaistīti pret bērniem vērstas vardarbības gadījumu izmeklēšanā - bērnu labklājības un veselības centri, tiesībsargājošās iestādes, tiesu sistēmas institūcijas, utt. - strādā zem viena jumta, lai nodrošinātu to, ka no seksuālās vardarbības cietušie bērni netiek pakļauti turpmākai vardarbībai (bērniem draudzīgu iestāžu koncepcija). Ir svarīgi, lai bērniem būtu tādas vietas, kurp varētu doties un izpaust sevi brīvā un konfidencialā veidā, un kurās viņi justos pasargāti. Šajos centros būtu nepieciešams nodrošināt: iespēju bērņus intervēt un medicīniski izmeklēt tiesmedicīniskos nolūkos, visaptveroši izvērtēt un nodrošināt visu nepieciešamu medicīnisko palīdzību no atbilstošiem profesionāļiem, izvairoties no atkārtotām intervijām un notikušā pārdzīvošanas vēl un vēl.

Ja ziņošana par aizdomām būtu obligāta, nepārkāpjot esošos konfidencialitātes noteikumus vai bērna uzticēšanos, būtu iespējams aizsargāt vairāk bērņus. Visiem profesionāļiem, kuri strādā ar bērņiem, jāizdod skaidras vadlīnijas par to, kā ar savām bažām vērsties atbilstošā iestādē. Pēc tam vietējām un reģionālajām pašvaldībām jāizpēta apstākļi, lai pārliecinātos, vai pastāv pamatots iemesls, kas varētu liecināt par vardarbību. Iesaistītajām pusēm jāizprot jautājumi par bērnu tiesībām un aizsardzību, kā arī par to, cik svarīgi pirmajā vietā likt bērna labākās intereses.

Ja nacionālajā līmenī šādi noteikumi nav ieviesti, ir jāizveido telefona vai interneta uzticības līnijas, kas bērņiem būtu viegli pieejamas un nodrošinātu iespēju anonīmi saņemt konsultāciju.

Partneri aizsardzības pasākumos

Nozīmīgi partneri ir nevalstiskās organizācijas un pilsoniskās sabiedrības organizācijas, jo īpaši tās, kuras ir iesaistītas palīdzības nodrošināšanā cietušajiem.

“4P”: Saukšana pie atbildības

Ar Lanzarotes Konvenciju tiek kriminalizētas vairākas darbības. Lai gan kārtību, saskaņā ar kuru tiek veikta izmeklēšana un vainīgie saukti pie atbildības, galvenokārt nosaka nacionālās krimināltiesiskās normas, vietējām un reģionālajām pašvaldībām tomēr ir sava loma šajā jautājumā. Veicot jebkādus pasākumus, tostarp izmeklēšanas un tiesvedības laikā, pirmām kārtām jā rūpējas par bērna vislabākajām interesēm, tiesībām un ievainojamību.

Palīdzība cietušajiem

Valsts pārvaldes iestādēm ir jānodrošina, tostarp sadarbība ar NVO, ka tiek veikti noteikti pasākumi, piemēram, nodrošināta bezmaksas palīdzība tiesas procesa laikā, vecāku un brāļu un/vai māsu konsultēšana, kā arī terapeitiskā palīdzība.

Rīcība attiecībā uz vainīgajiem

Vietējās un reģionālās varas iestādes var nodrošināt to, lai būtu pieejami atbilstoši atbalsta pakalpojumi, jo īpaši ar mērķi izvairīties no atkārtotas noziegumu pastrādāšanas. Tāpat tās var nodrošināt to, lai vainīgie saņemtu informāciju par savam tiesībām un pakalpojumiem, kas viņiem ir pieejami.

“4P”: Līdzdalība

Eiropas Padome tic, ka tiesības tikt uzklautam un ņemtam vērā ir būtiski svarīgas cilvēka cieņai un ikviena bērna un jaunieša veselīgai attīstībai. Bērnu un jauniešu uzklautāšana un vecumam un brieduma pakāpei atbilstoša viņu viedokļa novērtēšana ir nepieciešama, lai efektīvi īstenotu viņu tiesības uz to, lai visos jautājumos, kas viņus

ietekmē, bērnu labākās intereses tiktu ņemtas vērā pirmām kārtām, kā arī lai aizsargātu bērnus no vardarbības, izmantošanas, nepietiekošas aprūpes un sliktas izturēšanās.² Visiem pasākumiem, kurus organizē vietējās un reģionālās pašvaldības, ir jāvadās pēc šī principa.

Kādus pasākumus var veikt reģionālajā līmenī?

Lai gan daudziem no pasākumiem, kurus aizstāv Lanzarotes Konvencija, jātiek transponētiem krimināllikumā un civillikumā, par ko parasti atbildība gulstas uz valstīm, daži būtiski jautājumi bērnu tiesību jomā var būt reģionālā atbildības laukā, piemēram, labklājības regulējums un organizācija, sociālie un veselības pakalpojumi, kā arī noteiktu līdzekļu un struktūru apstiprināšana, lai nodrošinātu preventīvus pasākumus un aizsardzību bērniem pret seksuālo vardarbību un izmantošanu. Reģionālajām pašvaldībām un parlamentiem jāizpēta, kādus likumdošanas vai administratīvus pasākumus tās var īstenot, lai ieviestu Lanzarotes Konvencijas līmeņa noteikumus.

Kā pakts funkcionēs praktiski?

Vietējie un reģionālie vēlētie pārstāvji tiek aicināti pievērst savu kolēģu, kā arī pilsētu un reģionu par bērnu veselību, labklājību un drošību atbildīgo departamentu uzmanību šim paktam, lai tie varētu piedalīties kampaņu rīkošanā par paktā piedāvāto iniciatīvu īstenošanu.

Tiešsaistes pakta reģistrēšanās "platforma"

Vietējie un reģionālie vēlētie pārstāvji var reģistrēties Kongresa "pakta platformā" (www.coe.int/congress-pact). Reģistrēties ir

---

² Ministru komitejas rekomendācija CM/Rec(2012)2 dalībvalstīm par bērnu un jauniešu, kuri jaunāki par 18 gadiem, līdzdalību.

aicināti arī pilsētas un reģioni, kuri vēlas ieviest paktu vai kuri jau ir uzsākuši kādas iniciatīvas.

Šajā platformā ikvienam būs iespēja nodrošināt informāciju par jaunajām iniciatīvām un struktūrām, kā arī par jau esošajiem pasākumiem. Platformā varēs atgriezties ik reizi, kad tiks ieviestas jaunas iniciatīvas. Šī informācija ļaus gan vietējā, gan reģionālā līmenī izmērīt kampaņas VIENS no PIECIEM virzību.

Vietējo un reģionālo pašvaldību darbības pārbaudes saraksts

Novērtšana

- Ievietot norādi uz Eiropas Padomes kampaņas VIENS no PIECIEM saiti pilsētas un reģionālajās mājaslapās.
- Organizēt informatīvas sanāksmes dienas centros, skolās un jauniešu centros, kas paredzētas gan bērniem, gan personālam.
- Izplatīt faktu lapas un brošūras ar informāciju un norādījumiem.
- Nodrošināt mācības profesionāļiem vietējā un reģionālā līmenī.
- Organizēt diskusijas un seminārus gan profesionāļiem, gan sabiedrībai.
- Izmantot Eiropas Vietējās demokrātijas nedēļu, lai vērstu uzmanību šim jautājumam.
- Sadarboties ar NVO, plašsaziņas līdzekļiem un privāto sektoru.
- Nozīmēt kādu personu vai iestādi vietējā/ reģionālā līmenī, lai veicinātu izpratni par seksuālo vardarbību pret bērniem.
- Strādāt ar pilsonisko sabiedrību, lai apkopotu informāciju par vietējās situācijas īpatnībām, lai atbilstoši rīkotos.
- Paplašināt sadarbību ārpus pilsētas robežām.
- Nodrošināt Eiropas un nacionālo bērnu uzticības tālruņu pieejamību.
- Izveidot ar vienu datorpeles klikšķi pieejamu palīdzības un konsultāciju saiti pilsētas un reģionālajās mājaslapās.
- Izveidot un izplatīt bērniem skolās nelielas, viegli pārnēsājamas atgādinājuma kartītes ar noderīgiem telefona numuriem un adresēm.
- Katrai māsājniecībai izgatavot ledusskapja magnētiņus ar noderīgiem telefona numuriem un adresēm.

- Vietās, kuras bieži apmeklē bērni, izvietot plakātus ar informāciju, kur var vērsties pēc palīdzības.
- Skolās un jauniešu klubos redzamās vietās izvietot bērniem draudzīgus izglītojošus materiālus.
- Izplatīt faktu lapas vai brošūras par drošu uzvedību tiešsaistes režīmā.
- Veicināt ziņošanu par pretlikumīgām darbībām tiešsaistē.

Aizsardzība

- Izveidot daudznozaru, multidisciplināras, bērniem draudzīgas iestādes.
- Ieviest ziņošanas pienākumu vietēja/reģionālā līmenī.
- Sniegt informāciju par ziņošanas pamatnostādņēm profesionāļiem, kuri strādā ar bērniem.

Dokumenti un uzzīņu vietnes

- [VIENS no PIECIEM, Eiropas Padomes kampaņa par seksuālās vardarbības pret bērniem izbeigšanu](#)
- [Eiropas Padomes konvencija par bērnu aizsardzību pret seksuālu izmantošanu un seksuālu vardarbību](#)
- [Eiropas Padomes stratēģija par bērna tiesībām 2012.-2015. gadam](#)
- [Eiropas Padomes Konvencija par cīņu pret cilvēktirdzniecību](#)
- [Konvencija par kibernoziegumiem](#)
- [Eiropas Konvencija par bērnu tiesību piemērošanu](#)
- [Eiropas Padomes Ministru komitejas vadlīnijas par bērniem draudzīgu tiesu sistēmu](#)
- [Rekomendācija par bērnu un jauniešu, kuri jaunāki par 18 gadiem, līdzdalību](#)
- [Atklāj bērnu tiesības!](#)
- [Pacel roku pret pērienu!](#)
- [Wild Web Woods](#)

